

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 1.Pf.20.820/2022/8/II.

A felperes: felperes, felperes címe

A felperes képviselője: dr. Balczó Gábor ügyvéd, ügyvéd címe

Az alperes: alperes, alperes címe

Az alperes képviselője: dr. Győrvári Krisztina ügyvéd, ügyvéd címe

A per tárgya: végrendelet érvénytelenségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 38.P.24.115/2018/121.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét azzal hagyja helyben, hogy az abban foglalt, az illeték megfizetésére kötelező rendelkezés szerint fizetendő összeget is e határozat meghozatalának napját követő 60. (hatvanadik) napig kell teljesíteni.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 1.810.000 (egymillió-nyolcszázötvenezer) forint másodfokú perköltséget, továbbá 2.500.000 (kétfmillió-ötszáz ezer) forint fellebbezési illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára e határozat meghozatalának napjától számított 60 napon belül.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint örökhagyó 2017. augusztus 11. napján elhunyt.

[2] A felperes és az alperes az örökhagyó gyermekei, akik vele a kapcsolatot tartották, ennek során olykor segítségére voltak és gondozták. Az örökhagyó további leszármazója tanú4 tanú. Az örökhagyó 2014. június 11. napján végrendeletet készített, mely szerint a felperes 1/2 arányban végrendeleti örökös.

[3] Az örökhagyó 2015. október 18. napján ismételten végrendeletet (a továbbiakban: megtámadott végrendelet) készített, mely szerint az alperes 1/1 arányban végrendeleti örökös. A megtámadott végrendeleten található „örökhagyó” aláírás az örökhagyótól származott.

[4] Az örökhagyó krónikus veseelégtelensége miatt már a végrendeleteket megelőzően is dialízisre szorult, súlyos alkoholbetegségen alapuló májbetegségben is szenvedett, mely alkalmanként zavart állapotot okozott nála, ami kezelésre megszűnt. Az örökhagyó halálának közvetlen oka a súlyos fokú, idült alkoholos májbetegség talaján kialakult májelégtelenség volt.

[5] A megtámadott végrendelet megtételekor az örökhagyó rendelkezett az ügyei viteléhez szükséges belátási képességgel.

[6] közjegyző közjegyző 11033/Ü/391/2017/51. számú ideiglenes hagyatékátadó végzéssel a hagyatékot a megtámadott végrendelet alapján az alperesnek adta át.

[7] A felperes megváltoztatott, elsődleges keresetében a 2015. október 18. napján kelt végrendelet a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:9. § alapján semmisségének, másodlagos keresetében a végrendelet érvénytelenségének (Ptk. 7:17. § b) pontja), harmadlagos keresetében a végrendelet alperesnek való juttatásról szóló rendelkezései Ptk. 7:19. § (1) bekezdése alapján fennálló érvénytelenségének, negyedleges keresetében a végrendelet rendelkezései Ptk. 7:40. § (1) bekezdés c) pontja alapján fennálló érvénytelenségének, ötödleges keresetében az alperesnek az öröklésből a Ptk. 7:6. § (1) bekezdés a) pontja szerinti kiesésének megállapítását kérte. Kérte az alperes perköltségben való marasztalását is.

[8] A felperes elsődleges keresetével összefüggésben kifejtette, hogy a végrendeletet az örökhagyó cselekvőképtelen állapotban tette, ezért az semmis. Előadása szerint az örökhagyó krónikus vese- és májelégtelenségben szenvedett, ami rendszeres dializálást tett szükségessé, továbbá szigorú gyógyszeres kezelés alatt állt, mely kezelés beállítása során az örökhagyó gyakran került zavart tudatállapotba. A felperes állította, hogy a végrendelet megtételekor az örökhagyó ügyei viteléhez szükséges belátási képessége teljesen hiányzott, így jognyilatkozata a Ptk. 2:9. §-a értelmében semmis. Hangsúlyozta, hogy a pszichiátriai vizsgálat eredménye önmagában nem támasztotta alá azt, hogy az örökhagyó a végrendeletet cselekvőképes állapotban tette.

[9] Másodlagos keresetét a felperes elsődlegesen arra alapította, hogy a végrendeleten szereplő aláírás nem az örökhagyótól származik, másodlagosan – amennyiben az aláírás az örökhagyó kezétől származna – arra, hogy a végrendelet szövegét később nyomtatták a papírra. Előadása szerint mivel a végrendeleten nem az örökhagyó aláírása szerepel, ezért az a Ptk. 7:17. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt alaki kelléknek nem felel meg, így érvénytelen.

[10] A felperes a harmadlagos keresete körében azzal érvelt, hogy az alperes tevékenyen részt vett a végrendelet elkészítésében, ezért annak rá vonatkozó juttatásai érvénytelenek. Állította, hogy az örökhagyó nagyfokú mozgáskorlátozottságban szenvedett, erősen zavart állapotban volt, ezért az alperes közreműködése nélkül a végrendeletet szerkesztő ügyvéd lakását nem tudta volna megközelíteni. Állította, hogy az örökhagyó már elkészített végrendeletet írt alá az ügyvédnél, így indokolatlan volt az alperes autóban történő várakozása. Az alperes személyes jelenléte, valamint az örökhagyó szállítása a végrendeletet készítő ügyvédhez olyan tevékenység, amely a végrendelet tartalmára kifejezett hatással volt, ezért a Ptk. 7:19. § (1) bekezdése szerint a végrendelet alperesnek való juttatásáról való rendelkezése érvénytelen.

[11] Felperes negyedlegesen keresetét arra alapította, hogy az alperesre vonatkozó rendelkezések tisztességtelen rábírás miatt érvénytelenek. Állította, hogy az alperes nagy mennyiségű szeszes italt adott az örökhagyónak, illetve olyan gyógyszernek nem minősülő készítményeket adott be neki, melyek révén gyógyulást ígért. Az így kialakult függőségi helyzetet használta fel arra, hogy a koránál és betegségénél fogva kiszolgáltatott, idős nőt rábírja a végrendelet elkészítésére, ezért a végrendelet a Ptk. 7:40. § (1) bekezdés c) pontja alapján is érvénytelen.

[12] A felperes az ötödleges keresetében arra hivatkozott, hogy az alperes az örökhagyó életére tört, ezért érdemtelennek minősül, így az öröklésből kiesett. Kifejtette, hogy az alperes olyan gyógyszerkészítményeket adott be az örökhagyónak, melytől állapota

javulását várta, ezen magatartásával pedig belenyugodott abba, hogy esetleges egészségromlást idéz elő az örökhagyó vonatkozásában. Mindezzel az alperes az örökhagyó életére tört, mivel a készítmények beadását követően az örökhagyó egészségi állapota rohamosan romlott, majd életét vesztette. Mindezek alapján a Ptk. 7:6. § (1) bekezdésének a) pontjában foglalt érdemtelenségi ok az alperessel szemben fennáll.

[13] Az alperes ellenkérelmében a keresetek elutasítását kérte.

[14] Az elsődleges keresettel összefüggésben állította, hogy az örökhagyó a végrendelet megtételekor nem volt cselekvőképtelen állapotban, azt beszámítható állapotban írta alá. E körben kiemelte, hogy az örökhagyó a halálát megelőző három hónapban fekvőbeteg státuszban volt, melynek során pszichiátriai vizsgálatot végeztek, és a vizsgálat beszámíthatónak, tiszta tudatúnak minősítette. Előadása szerint az örökhagyó maga jelezte az ügyvéd felé, hogy végrendeletet kíván tenni, ezt támasztja alá az ügyvédi tényvázlat is. A másodlagos keresettel összefüggésben arra hivatkozott, hogy a végrendelet az örökhagyótól származik, azt ő írta alá, és annak szövege nem utólagosan került az örökhagyó által előzetesen aláírt papírlapra. A harmadlagos kereset tekintetében előadta, hogy a végrendelet aláírásakor nem volt jelen, csupán elvitte és felkísérte az ügyvédi irodába az örökhagyót, azonban a végrendelet elkészítésekor az autójában várakozott. A negyedleges kereset vonatkozásában rögzítette, hogy nem adott az örökhagyónak gyógyszernek nem minősülő készítményeket, így a tisztességtelen rábírás nem állapítható meg. Ugyanezen okra hivatkozással kérte az ötödleges kereset elutasítását is. Perköltség megfizetésére kérte kötelezni a felperest a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 2. § (1) bekezdés a) pontja szerint, a becsatolt megbízási szerződésben foglaltak alapján.

[15] Az elsőfokú bíróság ítéletével a kereseteket elutasította.

[16] Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 2.360.000 forint perköltséget, továbbá 1.500.000 forint illetéket az állam javára az állami adó- és vámhatóság felhívásában megjelölt módon és számlára.

[17] Ítéletének indokolásában értelmezte a Ptk. 2:9. §-ában, 7:17. § (1) bekezdés b) pontjában, 7:19. § (1) és (3) bekezdésében, a Ptk. 7:40. § (1) bekezdésének c) pontjában, a Ptk. 7:6. § (1) bekezdésének a) pontjában foglalt rendelkezéseket.

[18] Az elsőfokú bíróság hangsúlyozta, hogy az elsődleges kereset vonatkozásában a Pp. 265. § (1) bekezdése szerint a felperesnek kellett bizonyítania, hogy a 2015. október 18. napján kelt végrendelet a Ptk. 2:9. §-a alapján semmis.

[19] Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint a felperes a tényállást a szükséges körben felvázolta, ugyanakkor a konkrét tények hiányosan kerültek előadásra. Az elsőfokú bíróság a felajánlott – általa szükségesnek ítélt – bizonyítást lefolytatta, a tanúkat meghallgatta, az orvosi iratokat figyelembe vette, azzal azonban, hogy az orvosi iratokat a felperes is beszerezhetette, így a bíróság intézkedésére nem volt mód [Pp. 322. § (1) bekezdés]. A felek által az örökhagyó állapotának megítélhetősége érdekében indítványozott tanúmeghallgatást a Pp. 276. § (5) bekezdése alapján, mint szükségtelent mellőzte. Megítélése szerint a meghallgatni indítványozott orvostanúk vallomásai a felek egyező előadásának megerősítését szolgálták volna (dialízis, gyógykezelések folyása), avagy irreleváns (ki kísérte néhait gyógykezelésre), de leginkább az okiratokkal igazolható tényekre vonatkoztak volna. Tájékoztatta a feleket, hogy a cselekvőképeség megállapítása jogkérdés és csak részben tekintendő szakkérdésnek.

[20] Az első fokon eljáró bíróság kiemelte, hogy az igazságügyi pszichiáter szakértő véleményében egyértelműen úgy foglalt állást, hogy néhai örökhagyó esetében nem lehetett olyan mentális zavart igazolni, amely miatt 2015. október 18-án ne rendelkezett volna az

ügyei viteléhez szükséges belátási képességgel. Megítélése szerint a szakértői vélemény – annak ellenére, hogy a személyes vizsgálat hiányában csak valószínűsítés szintjén tartalmazott megállapításokat – aggálytalan volt mind a lelet részében rögzítettek, mind a vélemény alátámasztása tekintetében. Rámutatott arra, hogy a bírói gyakorlat egyértelmű a tekintetben, hogy a szükséges belátási képesség megítélése nem pusztán szakértői kérdés, a bíróság a szakértői vélemény tükrében további tények bevonásával tudja megállapítani azt, hogy ezen belátási képesség teljes mértékben hiányzott-e, vagy sem. A lefolytatott tanúbizonyítás alapján azonban ezzel ellentétes álláspontra jutott, a belátási képesség teljes, avagy legalább a vagyoni jogviszonyokra kiterjedő teljes mértékű elvesztése nem volt igazolható. Ezzel szemben a tanúvallomások egyértelműen azt bizonyították, hogy az örökhagyó megfelelő szellemi állapotú, térben és időben orientált volt (tanú1, tanú2, tanú3, tanú4, tanú5, tanú6, tanú7 tanúk előadása, továbbá tanú8, tanú9, tanú10 vallomásai, akiknek szintén nem volt tudomása az örökhagyó zavart állapotáról).

[21] Az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy még a felperes által felajánlott bizonyítás sem volt alkalmas arra, hogy a szakértői véleményben is megfogalmazottakon túlmenő következtetésre okot adjon, olyan fokú mentális állapotromlásra nem utalt, ami a belátási képesség igen komoly korlátját jelentette volna. Kiemelte, hogy a felperes által állított tünetek a szakértő által is értékelésre kerültek, a leletész erről kellően tanúskodik. Ismert volt, és a 2010-ben rendelkezésre álló orvosi dokumentáció is alátámasztotta azt a felperes által előadott tényt, miszerint a néhai aluszékonyságban, alkalmoszerű zavartságban szenvedett. Az orvosi adatok alátámasztották azt is, hogy az örökhagyónál a végrendekezés időpontját megelőzően is időszakosan fordultak elő tudatzavarral járó állapotok. Ezek egyértelműen hepatikus encefalopátiájára voltak visszavezethetők. A tudatzavar azonban nem volt állandó, az belgyógyászati kezelés mellett megszűnt. Az ismert betegvezetési adatok szerint még 2017-ben is a betegségei mellett tudatos, ép szellemi működést tapasztaltak az örökhagyónál. Az okiratok által alátámasztott tény, hogy a végrendekezéstől számított két évvel később a kórház Sürgősségi Ambulanciáján az ellátásánál őt vizsgáló és kezelő orvos a belátási képességét érintő tünetet nem észlelt, sőt, alkalmasnak tartotta arra, hogy saját egészségügyi állapotát felmérje és adekvát döntést hozzon a sorsáról.

[22] Az elsőfokú bíróság a tanúvallomások, illetve a felek egyező előadása alapján azt állapította meg, hogy az örökhagyó a belgyógyászati kezeléseit nem szüneteltette, belátási képességének hiánya nem bizonyított, ezzel szemben rendelkezésre állt az okirati tanúk, és az okiratszerkesztő tanú vallomása a végrendekezés konkrét időpontjára nézve, amelyek igazolták a belátási képesség meglétét. Megjegyezte, hogy bár az alkalmankénti tudatzavarral járó állapot igen hosszú ideig fennállt, a saját állítása szerint az örökhagyót gondozó, támogató felperes nem indított gondnokság alá helyezési eljárást, ami szintén azt támasztja alá, hogy nem volt gondnokság alá helyezést indokló állapotban a néhai. Az aláíráskori konkrét állapota pedig az okirati tanúk vallomása alapján nem volt kétséget ébresztő.

[23] Az elsőfokú bíróság a másodlagos kereset körében az aláírás valódiságát szakértői kérdésnek tekintette. Kiemelte, hogy szakértő ígazságügyi írás- és okmányszakértő – aggálytalan – véleménye szerint a végrendeleten található örökhagyó névaláírás az írásmintákat készítő névtulajdonostól származott. A szakértő személyes meghallgatása során arról is számot adott, hogy a végrendelet egy tintasugaras nyomtatóval kinyomtatott szövegtörzsből, és egy arra golyóstollal rávezetett aláírásból állt. A két írás időbeliségének megállapítása okmányszakértői, illetve vegyészszakértői kompetencia. A szakértő nyilatkozata és hivatalbóli tudomása alapján az elsőfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy a felperes e körben a bizonyítási kötelezettségének nem tudott eleget tenni. Az adott ügyben nem elektrofotográfias módszerrel készült a szöveg, hanem tintasugaras nyomtatásról volt

szó, amit a felperes sem vitatott, és ekörben szövegmetzés hiányában szakértői állásfoglalás nem volt adható.

[24] Az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy a tanúvallomások a végrendelet keletkezésének körülményeit megfelelően feltárták, a kisebb pontatlanságok épp azok hitelességét támasztották alá, hisz nem voltak betanultnak tekinthetők. Mind az okirati tanúk, mind a közreműködő ügyvéd egyezően adták elő a keletkezés körülményeit, vallomásaik alapján az is megállapítható, hogy az okiratot a megszövegezését követően írta alá a néhai. Mindezt nem cáfolta a felperes utóbbi állítása, miszerint ugyanezen a napon további szerződések is aláírásra kerültek, igen nagy számban. A tanúkhöz nem volt kérdés a vonatkozásban, hogy írtak-e alá más szerződéseket is a kérdéses napon. A becsatolt szerződések szövegezésükben is azonosak, azok előkészítettségére nem volt adat, de ez a per eldöntése szempontjából nem is bírt jelentőséggel.

[25] A harmadlagos kereset körében az elsőfokú bíróság arra mutatott rá, hogy közreműködőnek minősül a végrendelet megfogalmazója, szerkesztője, leírója és minden olyan személy, akinek tevékenysége a végrendelet tartalmának érdemi befolyásolására nyújt lehetőséget. A perbeli esetben a végrendelet megfogalmazója ismert volt, akárcsak a leírója és a tanúk személye is. Ezek egyike sem volt juttatásban részesített. Abból a tényből, hogy a végrendelet aláírására az örökhagyót az alperes vitte el, majd ott felkísérte, nem lehet arra következtetni, hogy az alperes tevékenyen közreműködött volna a végrendelet megszövegezésében, illetve tartalmának érdemi befolyásolására lehetősége volt. A tanúk előadása szerint az alperes nem volt jelen a végrendelet szövegezésekor, és annak aláírásakor sem. Annak pusztá életszerűtlensége, hogy nyilván nem várta meg a gépjárműben az alperes a néhait, nem pótolja a bizonyítás eredményességét. Megállapítása szerint a hozzátartozói minőség (anya-lánya), a fennálló rendszeres kapcsolattartás, a gondozás, a betegségben ápolás önmagában nem mutat – a Ptk. 7:19. § (3) bekezdése szerinti – lehetőséget sem a végrendelet tartalmának befolyásolására. Nem közreműködés, ha a végrendeleti képességhez, a tudati állapothoz, az akaratnyilvánítási képességhez nem igazodó segítséget kap az örökhagyó, így az, ha mozgásnehezítettség miatt a juttatott viszi el a végrendeletkezés helyére.

[26] Az elsőfokú bíróság a negyedleges kereset körében azt hangsúlyozta, hogy a felperes a konkrét függőségi helyzet, illetve a tisztességtelen rábírás történeti tényei, így a nagy mennyiségű alkohol illetve a gyógyszernek nem minősülő készítmény adása körében csak absztrakt előadást tett. Az ötödleges kereset tekintetében azt emelte ki, hogy azt a felperes sem állította, hogy az alperes magatartása a néhai életének kioltását célozta volna. Az, hogy rossz, akár halálra vezető gyógymódot választott, nem jelenti az „életére tört” szerinti diszpozíció megvalósulását.

[27] Az elsőfokú bíróság mellőzte az alperes által indítványozott további bizonyítás lefolytatását.

[28] Az elsőfokú bíróság a perköltség viseléséről a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján rendelkezett.

[29] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezett. Jogorvoslati kérelmében elsődlegesen az első fokon hozott határozat megváltoztatását, a 2015. október 18. napján kelt végrendelet érvénytelenségének megállapítását, a keresetének helytadást, az alperes perköltségben marasztalását, másodlagosan az első fokon hozott határozat hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárás lefolytatására utasítását kérte.

[30] Fellebbezését a Pp. 369. § (1)-(3) bekezdéseire, a Ptk. 2:9. §, a Ptk. 7:17. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltakra alapította.

[31] Felperes előadása szerint a kereseti kérelmei alátámasztása érdekében tanúbizonyítási, okirati bizonyítási és szakértői bizonyítási indítványt terjesztett elő, az

elsőfokú bíróság azonban – eljárási szabálysértést megvalósítva – az indítványozott bizonyítást csak részben folytatta le, ellehetlenítve tényállításai bizonyítását, továbbá a tanúk meghallgatásával beszerzett bizonyítékokat nem az egyenként és összeségében értékelés követelményével összhangban értékelte. Az elsőfokú bíróság a tanúvallomásokból kiragadott nyilatkozatok alapján megállapított tényállásból téves következtetéseket vont le, ítéletének indokolása jogszabálysértő és ellentétes a rendelkezésre álló bizonyítékokkal.

[32] Felperes állította, hogy az elsőfokú bíróság nem vizsgálta megfelelően azt a körülményt sem, hogy több tanú meghallgatása alapján sem merült fel olyan körülmény vagy indok, amely néhai örökhagyót új végrendelet készítésére indította volna. A 2015. október 18. napján kelt végrendelet készítéséről a végintézkedő egyetlen közeli ismerősét sem tájékoztatta, utólag és annak ellenére sem, hogy a korábbi végintézkedéseinek megtörténtéről, illetve végintézkedésének megváltoztatási szándékáról minden korábbi esetben beszámolt barátainak, ismerőseinek. A végintézkedési szándékról, illetve a végrendelet készültéről így kizárólag azon végrendeleti tanúk és a végrendeletet szerkesztő tanú ügyvéd bírtak tudomással, akik a végrendelet aláírásával kapcsolatban ellentétes tartalmú nyilatkozatokat tettek.

[33] A felperes hivatkozott arra, hogy a 45. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben a végrendelet készítése körében rögzített tanúvallomásokra tett és 2020. december 7. napján előterjesztett észrevételeit teljes egészében figyelmen kívül hagyta az elsőfokú bíróság, annak ellenére, hogy az okiratszerkesztő ügyvéd és a végrendeleti tanúk vallomásaiban nyilvánvaló ellentmondások voltak az örökhagyó egészségügyi állapota, egészségügyi kezelése, az örökhagyónak a végintézkedés érdekében az okiratszerkesztő ügyvéd irodájában történő megjelenése körülményeiben, az örökhagyó ügyvédi irodába történő bejutása, az aláírás időpontja, az aláírás pontos helyszíne körében.

[34] A felperes hivatkozott arra, hogy ezen tanúvallomások hitelességét, tanú2, tanú3 és tanú1 tanúk szavahihetőségét már meghallgatásukat követően nyomban vitatta, ezeket az elsőfokú bíróságnak a bizonyítékok köréből ki kellett volna rekesztenie miután kiderült, hogy a végrendelettel megegyező időpontban aláírt több mint hatvan példányban készült termőföld adásvételi szerződést is ellátta tanú2 és tanú3 a tanúkenti aláírásával. A tanúk vallomása az okirati bizonyítékokkal is ellentétes volt, a tanúk kizárólag arról számoltak be, hogy néhai örökhagyó kifejezetten végrendelkezési szándékkal jelent meg 2015. október 18. napján tanú1 ügyvéd előtt, más jogügylet megkötésére pedig nem került sor. Az elsőfokú bíróságnak különös súllyal kellett volna figyelembe vennie azt, hogy az ugyanazon okiratszerkesztő ügyvéd által elkészített további mintegy 60 példányi haszonbérleti szerződésről, azok aláírásához szükséges időigényről a tanúk egyáltalán nem tettek említést. Tekintettel a végrendelkező idős korára, egészségügyi állapotára, és a további okiratok elmagyarázásának, ismertetésének, aláírásának és tanúzásának időigényére, nem történhetett meg a tanúk által előadottakkal megegyezően néhai örökhagyó 2015. október 18-i megjelenése tanú1 ügyvédnél, és a végrendeletek tanúzása sem történhetett meg a tanúvallomásokban előadottak szerint. A haszonbérleti szerződések és a végrendelet aláírása körülményeinek vizsgálata nem választható el egymástól. Mivel az alakszerű, az érvényességhez szükséges tanúzás megtörténtének alátámasztására az okiratszerkesztő ügyvéd és a tanúk vallomásai sem voltak alkalmasak, az elsőfokú bíróság abban az esetben járt volna el jogszerűen az eset összes körülményének a vizsgálatát követően, amennyiben a végintézkedés alaki hiányosságaira tekintettel a végrendelet érvénytelenségét állapította volna meg.

[35] A felperes érvelése szerint a végrendelet keletkezése körüli anomáliák közül figyelmen kívül hagyta az elsőfokú bíróság azt is, hogy néhai örökhagyó mozgásképesége erősen korlátozott volt általánosságban is, amely mozgási nehézséget tovább súlyosbított, hogy a végrendelet állítólagos aláírását megelőző és azt követő napon is olyan rossz

egészségügyi állapotban volt, hogy kórházba kellett szállítani. Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe azt sem, hogy az elsőfokú eljárásban tett következetes nyilatkozatai szerint az örökhagyó 2015. október 18. napján végig vele volt, az alperessel – aki a végrendeleti tanúk állítása szerint az aláírásra elszállította – azon a napon nem is találkozott.

[36] Felperes álláspontja szerint az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértést eredményezett a tanúvallomások hiányos és megalapozatlan értékelése, tanú4 elfogultságára vonatkozó elsőfokú bírósági megállapítás ítéleti rögzítésének hiánya, továbbá tanú7 tanúnak az örökhagyó egészségügyi állapota és kórházba szállítása körében tett nyilatkozatainak teljeskörű mellőzése és értékelésének a hiánya. Utalt arra a felperes, hogy tanú7 tanúkénti meghallgatása során az elsőfokú bíróság elé tárta, hogy az örökhagyót 2015 októberében a gyomorvérzésére tekintettel kórházba kellett szállítani. A kórházba szállítás időpontja és körülményei alátámasztották azon tényállítását, hogy a végrendelet készítésének időpontját megelőzően és azt követően közvetlenül is kórházba kellett szállítani az édesanyját, egészségügyi állapota így kizárta annak fizikai lehetőségét, hogy végakarátának kinyilvánítása érdekében tanúl ügyvéd előtt megjelenjen. tanú7 tanúvallomásában feltárt betegség és a betegség tünetei nem csak fizikai, hanem szellemi akadályát is képezték a végintézkedésnek.

[37] A felperes kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az édesanyja végrendeleteire vonatkozó további tanúvallomásokat is figyelmen kívül hagyta. Hivatkozása szerint a tanúk egyhangúan számoltak be arról, hogy tudomással bírtak az örökhagyó azon szándékáról, hogy az alperes és közöttük egyenlő arányban kívánja megosztani a hagyatéki vagyontárgyakat. Sem a hagyatékban részesedésből történő kizárására, sem végakarátának megváltoztatására vonatkozó szándékáról nem rendelkezett tudomással egyetlen tanú sem, annak ellenére, hogy örökhagyó motivációi és szándéka széles körben ismertek volt ismerősei előtt. A 2014. évi és a már ugyancsak elhunyt édesapjával közösen tett végrendelettről való tudomással ellentétben egyetlen tanú sem szerzett arról tudomást, hogy az örökhagyó 2015-ben korábbi akaratát teljes egészében meg kívánta volna változtatni. A végrendelezési motiváció feltárása olyan lényeges körülmény volt az eljárásban, amely vizsgálatának elmulasztásával a szabályszerű eljárás lefolytatására nem kerülhetett sor.

[38] Felperes állította, hogy a végrendelet aláírását követően annak megőrzése körében is hiányosan állapította meg a tényállást az elsőfokú bíróság és figyelmen kívül hagyta azon körülményeket, amelyek egyenkénti és összességében értékelésével a végrendelet készítése körében levont következtetések megalapozatlansága is megállapítható. Adott esetben – tanúl következetes gyakorlatától eltérően – nem került kiadásra az aláírt végrendelet örökhagyó részére, ezen végrendeletet az örökhagyó halálát követően nem találták meg, és egyetlen jel sem mutatott arra, hogy a korábbi végintézkedéstől eltérő végakarát nyilvánítására került sor. A perbeli végrendelet készítéséről az örökhagyó halálát követően sem tájékoztatta a felperest az alperes, és tanúl ügyvéd. Annak egyetlen példánya évekkal a végrendelet elkészítését követően került elő tanúl fiókjából. A végrendelet elhelyezése és őrzése körüli anomáliákat súlyosbítja a felperes állítása szerint, hogy tanúl ügyvédi praxisát 2015. december 31. napján megszüntette, azonban a végrendelet egyetlen fennmaradt példányát változatlanul saját otthonában őrizte.

[39] Hivatkozott arra a felperes, hogy a végrendelet tartalma ellenére az alperes nem gördített akadályt örökhagyó halálát követően a hagyaték részét képező gazdasági társaság és a borbély irányítása elé. Nem szólította fel a hagyaték tárgyát képező ingatlan elhagyására és még az örökhagyó temetésén sem figyelmeztette arra az ott megjelent tanúl, hogy a végrendelet alapján édesanyja tulajdonképpen kizárta az öröklésből és a későbbi konfliktusok elkerülése érdekében működjön együtt az alperessel a hagyaték kezelésében.

[40] A felperes érvelése szerint a végrendelet készítésének körülményei körüli anomáliák feloldására alkalmas lett volna, ha az elsőfokú bíróság az örökhagyó végrendelet készítését megelőző és azt követő napi orvosi kezelésére vonatkozó okiratok beszerzésére vonatkozó bizonyítási indítványnak helyt ad. Az orvosi iratok beszerzése a belátási képesség és az elsődleges kereseti kérelem vizsgálatához elengedhetetlen lett volna, azok nélkül – tekintettel a hosszú ideje fennálló, a májelégtelenségből származó tudatzavart állapot és aluszékonyság időszakos jelentkezésére – az örökhagyó tudatállapotára vonatkozó vizsgálat nem lehetett teljeskörű. A dialízissel kapcsolatos orvosi dokumentáció kiadását az egészségügyi intézmény megtagadta, annak beszerzésére nem volt lehetősége az elsőfokú bíróság közreműködése nélkül. A dialízisre érkezéskor örökhagyó által aláírandó betegfelvételi lapok azonban mind édesanyja rossz egészségügyi állapotában, rosszzulléteinek időpontjában alkalmazott aláírásának formája, mind a felvételkor megállapítható tünetei, mind a tünetek belátási képességre gyakorolt hatásai körében támpontot nyújthattak volna az elsőfokú bíróságnak, illetve alátámaszthatták volna az írásszakértői bizonyítási indítványához kapcsolódóan, hogy örökhagyó az orvosi kezeléseket követően nem olyan írásképpel írt alá, mint az a 2015. október 18. napi keltezéssel ellátott haszonbérleti szerződéseken, illetve a végrendeleten látható.

[41] Rámutatott a felperes, hogy a végrendelkezési képesség hiánya a gondnoksági eljárás megindításától független, gondnokság alá nem helyezett személyek esetében éppúgy fennállhat akár időszakos, akár tartós, a belátási képességet kizáró vagy súlyosan befolyásoló tudatzavar, amely a végakarat adekvát kinyilvánításának akadályát képezi. Örökhagyó gondnokság alá helyezését sem ő, sem az alperes nem kívánta soha, tekintettel arra, hogy méltatlannak tartotta édesanyját az eljárással kapcsolatos nehézségeknek kitenni.

[42] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes perköltségben marasztalását kérte.

[43] Kiemelte, hogy tanú1 végrendeletet szerkesztő ügyvéd és tanú2, tanú3 végrendeleti tanúk vallomására az elsőfokú ítélet kitért. A felperes által meghallgatni indítványozott tanúk a felperes elmondására hivatkoztak, így a vallomásuk elfogulatlansága, objektivitása aggályos. Példálózó jelleggel utalt tanú5, tanú11, tanú9 vallomásainak részleteire.

[44] Az alperes előadása szerint a felperes többször rögzítette, hogy az örökhagyó a végrendelet aláírásakor, 2015. október 18. napján egyrészt a borbélyán tartózkodott, másrészt egészségi állapota miatt nem volt belátási képességének a birtokában. tanú7 tanúkénti meghallgatása során a borbélyán való foglalkoztatására, munkaszerződésének időtartamára, jellegére (határozott, határozatlan, alkalmi munkavállaló) nem tudott nyilatkozni. Rákérdezésre megerősítette, hogy a borbélyán történő munkavégzése során mind a munkaidő elszámolása, mind pedig a munkabér elszámolása megfelelően történt.

[45] Az alperes, mint a borbélyát üzemeltető jogi személy ügyvezetője, beszerezte a tanú (tanú7) 2015. októberi bérfizetésére vonatkozó adatokat, mely alapján megállapítható volt, hogy a cég alkalmi munkavállalóként foglalkoztatta a kérdéses időszakban, 2015. október 18. napján nem dolgozott, nem volt jelen a borbélyán. Állította az alperes, hogy az elsőfokú bíróság által engedélyezett utólagos bizonyítás során csatolt okiratok bizonyítják, hogy tanú7 tanú az örökhagyó állapotáról 2015. október 06. és 2015. október 23. napja között személyes tapasztalás útján nem győződhetett meg, arról hitelesen nem nyilatkozhat. Kiemelte, hogy a tanú 2015 októberében (a per tárgyát képező végrendelet keletkezésékor) mindösszesen 7 napot töltött a borbélyán, tehát hét alkalommal találkozott az örökhagyóval. Állította az alperes, hogy a tanú vallomásában elfogult, ugyanis a felperes a tanú részére gépjárművet tart fenn, illetve a tanú bevallása szerint is rendszeresen tartják a kapcsolatot.

[46] Az alperes álláspontja szerint a tanúvallomásokat az elsőfokú bíróság összességében, okszerűen értékelte. Az örökhagyó mentális állapotát a felperes kérdőjelezi meg, e körben a tanúvallomások – példának okáért tanú6 vallomása is – az örökhagyó megfelelő mentális állapotát rögzítik. A két aggálytalan szakértői vélemény is alátámasztja az alperes álláspontját.

[47] Hangsúlyozta az alperes, hogy nem megalapozott a felperes azon a fellebbezésben tett előadása sem, miszerint nem gördített akadályt a bobbálya felperes általi irányítása elé. Az ügyben büntetőfeljelentést tett, azonban az eljárás anyaga az elsőfokú eljárás során nem került becsatolásra, mivel erre a felperes eddig érdemi tényállítást nem tett. Az alperes csatolta az ügyben a bobbálya felperes általi ügyvezetésére vonatkozó iratokat.

[48] A fellebbezés nem alapos.

[49] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdés a) pontja alapján tárgyaláson bírálta el. A felülbírálat során a Pp. 380. §-ában megjelölt, az elsőfokú ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó körülményt nem észlelt, mindezek alapján – az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelemre tekintettel – a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az ügy érdemében döntött. A felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdésének megfelelően a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között gyakorolta.

[50] A felperes a fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását, és így a 2015. október 18. napján kelt végrendelet érvénytelenségének a megállapítását, másodlagosan pedig az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte.

[51] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezési kérelemben foglaltakra tekintettel megváltoztatta a fellebbezési kérelmek vizsgálatának sorrendjét, mivel azokat a felperes eshetőlegesen terjesztette elő, így az elbírálás kért sorrendje a másodfokú bíróságot – a Pp. 233. § (1) bekezdésére is figyelemmel – nem kötötte.

[52] A felperes másodlagos kérelmében az ügy érdemét érintő, lényeges eljárási szabálysértést állított a Pp. 369. § (1) bekezdésére hivatkozással, így a Fővárosi Ítéltábla elsőként vizsgálta, hogy emiatt helye van-e az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének.

[53] Eljárási szabálysértésként jelölte meg – tartalma szerint – a fellebbezés a Pp. 279. § (1) bekezdésének sérelmét, a bizonyítás eredményének téves mérlegelését, illetve azt, hogy az elsőfokú bíróság az által indítványozott teljes bizonyítást nem folytatta le, így a perben jelentős tények megállapítása ellehetetlenült. A másodfokú bíróság megállapítása szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítást a szükséges körben lefolytatta, a perben jelentős tényeket megállapította. A bizonyítékok értékelése, a bizonyítás eredményének esetleges okszerűsége pedig az érdemi döntés anyagi jogi felülbírálata során értékelendő [Pp. 369. § (3) bekezdés a) pont].

[54] Mindezek alapján az elsőfokú ítélet Pp. 381. §-ában írtak szerinti hatályon kívül helyezésének nem volt helye.

[55] A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel érintett körben az irányadó anyagi jognak megfelel, a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetés nem vonható le. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően helybenhagyta.

[56] A felperes az általa előterjesztett látszólagos (eventuális) halmazatban álló öt kereseti kérelme közül két kereseti kérelme tekintetében vitatta az elsőfokú bíróság döntését, a harmadlagos, negyedleges és ötödleges kereseteket elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezések vonatkozásában a fellebbezés érdemi előadást, vitatást nem tartalmazott.

[57] A felperes elsődleges kereseti kérelme szerint a Ptk. 2:9. §-ára hivatkozással állította, hogy az örökhagyó a végrendeletet cselekvőképtelen állapotban tette, ezért az semmis. Fellebbezésében e kereseti kérelmével és a bíróság döntésével összefüggésben sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az orvosi iratok beszerzésére irányuló bizonyítási indítványának nem tett eleget.

[58] A másodfokú bíróság rögzíti, hogy a peres felek által nem vitatottan az iratokból megállapítható volt, hogy az örökhagyó 2015. október 17. napján (szombaton) a szokásos heti három alkalommal megkapott dialízis kezelésen vett részt. Azon fellebbezési érvelést, miszerint az örökhagyó az állítólagos végrendelet aláírását megelőző napon is olyan rossz egészségügyi állapotban volt, hogy kórházba kellett szállítani, cáfolja a felperes személyes meghallgatása során tett nyilatkozata (24. sorszámú jegyzőkönyv). Ennek során ugyanis a felperes azt adta elő, hogy „...egyébként szombat délutántól otthon voltunk, tehát nem kórházból jött vasárnap, hanem a szombati dialízist követően otthon voltunk és úgy mentünk be vasárnap délelőtt (a borbélyára)”. Az elsőfokú eljárás során beszerzett igazságügyi pszichiáter szakértői vélemény rögzíti azt a tényt, hogy 2015. október 19. napjától október 21. napjáig az örökhagyót egészségügyi intézményben kezelték. Ezen orvosi dokumentáció a szakértő rendelkezésére állt, és a szakvélemény kialakításakor az igazságügyi pszichiáter szakértő figyelembe vette. A szakvélemény az orvosi dokumentációk körében rögzíti, hogy az örökhagyót 2015. október 19-től 2015. október 22-ig a kórház1 Gasztroenterológiai Osztályán kezelték. A dokumentáció szerint felvételekor, a végrendelet keltezését követő napon érdemi pszichiátriai tünet, panasz nála nem állt fenn, durva organikus neurológiai eltérés az örökhagyónál nem volt. Az örökhagyót nem pszichiátriai, hanem más egészségügyi okok miatt kezelték az intézetben, a kezelés alatt pszichiátriai konzílium nem történt. Kiemeli azt is a szakértői vélemény, hogy a zárójelentés epikrízise szerint az örökhagyó szérum ammónia szintje normális volt a kórházi kezelése idején.

[59] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a megalapozott pszichiátriai szakvélemény kialakításához a szükséges orvosi dokumentáció rendelkezésre állt, mely alapján a szakértő megfelelően állást tudott foglalni az örökhagyó cselekvőképessége tekintetében. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság a további orvosi dokumentáció beszerzésére vonatkozó indítvány teljesítésének mellőzésével eljárási szabályt nem sértett.

[60] A másodfokú bíróság továbbá kiemeli azt is, hogy a felperes az igazságügyi orvosszakértői véleményre a rendelkezésére álló határidő alatt észrevételt nem tett, a szakértő megállapításait nem vitatta. A fentiekre figyelemmel felperesnek az arra vonatkozó érvelése, hogy további orvosi dokumentáció beszerzése nem történt meg, mely megalapozatlanná teszi az ítéletet, nem helytálló. Az örökhagyó cselekvőképességének a megállapításához szükséges és elégséges orvosi dokumentáció mind a bíróság döntéséhez, mind a szakértői vélemény kialakításához rendelkezésre állt.

[61] A felperes azon állítását, hogy az örökhagyó egészségügyi állapota miatt nem tudott megjelenni a végrendeletet szerkesztő ügyvédnél és az ott lévő két tanú előtt, sem az orvosi dokumentáció, sem a meghallgatott három tanú (az okiratot szerkesztő ügyvéd, illetve a végrendeleti tanúk) vallomása nem támasztották alá.

[62] A felperes a fellebbezésében a másodlagos kereseti kérelme körében vitatta a végrendeleten szereplő aláírást, állította, hogy az nem az örökhagyótól származik, míg másodlagosan azt állította, hogy a végrendelet szövegét később nyomtatták a papírra. Érvelése szerint a végrendelet a Ptk. 7:17. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt alaki feltételeknek nem felel meg, mivel azon nem az örökhagyó aláírása szerepel, ezért az érvénytelen.

[63] A felperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság által beszerzett írásszakértői vélemény megállapításait nem vitatta. Arra hivatkozott, hogy a végrendelet aláírására nem

kerülhetett sor a megjelölt körülmények között, a két tanú jelenlétében. A másodfokú bíróság rögzíti, hogy a felperesnek erre vonatkozó tényelőadása sem a keresetlevélben, sem a perfelvételi tárgyaláson nem volt. Továbbá arra vonatkozó tényelőadása is elmaradt a felperesnek mind a keresetlevélben, mind a perfelvételi tárgyaláson, hogy az örökhagyó a tanúk jelenlétében haszonbérleti szerződéseket is aláírt.

[64] A másodfokú bíróság kiemeli, hogy a Ptk. 7:17. § (1) bekezdés b) pontjára alapított érvénytelenségi jogcím tekintetében a felperes tényként azt állította, hogy a végrendeletet nem az örökhagyó írta alá, valamint, hogy a végrendelet meghamisított. E tényállításokra vonatkozóan az elsőfokú bíróság részletesen és teljeskörűen meghallgatta a végrendeletet szerkesztő ügyvédet és a két végrendeleti tanút, továbbá a Pp. 300. § (1) bekezdése, valamint a Pp. 307. § (1) bekezdés a) pontja alapján igazságügyi írásszakértőt rendelt ki. A tanúk egybehangzóan állították, hogy az örökhagyó a végrendeletet előtűk írta alá, az aláírásra az okirat megszövegezését követően került sor. Vallomásaikban az örökhagyó adott helyen való megjelenése körülményeinek, az aláírás menetének tekintetében lényegi eltérés nem volt, az előadások között mutatkozó lényegtelen különbségek – az időmúlásra is tekintettel – a tanúk szavahihetőségét nem vonják kétségbe. Az aláírás tényét megerősítette a kizárólag objektív vizsgálati szempontokat alkalmazó igazságügyi írásszakértői vélemény is.

[65] A Pp. 373. § (2) bekezdése alapján a fellebbezésben új tényállításra csak akkor kerülhet sor, ha az új tény a fél önhibáján kívüli okból az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően jutott a fellebbező fél tudomására vagy következett be, feltéve, hogy az elbírálás esetén rá nézve kedvezőbb ítéletet eredményezhetett volna.

[66] A fenti eljárási szabályra figyelemmel tehát a felperes a végrendelet aláírásakor jelen lévő két tanú jelenlétének a hiányára, a végrendelet „tanúzására”, a végrendelet aláírásakor készült egyéb okiratokra vonatkozó tényelőadása elkésett ténybeli előadás.

[67] A másodfokú bíróság továbbá megjegyzi, hogy a haszonbérleti szerződésekre vonatkozó felperesi hivatkozás a keresetlevélben nem került előadásra, továbbá a perfelvételi tárgyaláson sem, valamint a tanúk meghallgatásakor sem észrevételezte e szerződések létrejöttét a felperes, valamint ilyen tárgykörben kérdést sem intézett a tanúkhöz.

[68] A felperes a másodlagos, a végrendelet érvénytelenségének megállapítását célzó keresetét valóban a végrendelet alaki hiányosságaira alapította, e körben azonban – a fellebbezési érvelésével szemben – kizárólag arra hivatkozott, hogy a végrendeleten szereplő aláírás nem az örökhagyótól származott, másodlagosan – amennyiben az aláírás az örökhagyó kezétől származna – a végrendelet szövege később lett a papírra nyomtatva. Ebben a körben az elsőfokú bíróság a tényállást teljeskörűen feltárta, a tényekre alapított – a felperes ezen keresetének alaptalanságára vonatkozó – jogi érveit is kifejtette.

[69] A másodfokú bíróság rögzíti, hogy az objektív vizsgálati módszereken alapuló írásszakértői vélemény megállapításait a felperes fellebbezési érvelése nem vonta kétségbe, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet helybenhagyásáról döntött.

[70] A másodfokú bíróság továbbá megjegyzi, hogy a végrendelet az ember legszemélyesebb jogügylete. Az a körülmény, hogy az örökhagyó ismerőseinek esetleges végrendelkezési motivációjáról, szándékáról nem beszél, a végrendelet érvénytelenségét nem eredményezi.

[71] A Fővárosi Ítéltábla rámutat arra is, hogy a felperes tanú7 tanú meghallgatását az örökhagyó egészségügyi állapotának megítélése szempontjából indítványozta. Az elsőfokú bíróság e körben a tanú előadását értékelte is akként, hogy az is azt támasztotta alá, miszerint az örökhagyó szellemi állapota megfelelő volt, térben és időben orientált volt. A másodfokú bíróság álláspontja szerint megalapozott volt az elsőfokú bíróság döntése, hogy a tanú

vallomását a bizonyítékok közül ezt meghaladóan kirekesztette, 2015. október 18. napján a tanú ugyanis az örökhagyóval nem találkozhatott, mivel a felperes által előadott körülmények között e napon munkát nem végzett. Erre vonatkozóan az alperes – az elsőfokú bíróság által engedélyezett utólagos bizonyítás keretében – okirati bizonyítékot csatolt. Ennek megfelelően a tanú az örökhagyó adott napon fennálló egészségi állapotáról és a kórházba szállítása körülményeiről sem rendelkezhetett ismertekkel.

[72] A másodfokú bíróság továbbá rögzíti, hogy az aláírt végrendeletek átadására és őrzésére vonatkozó felperesi fellebbezési előadás szintén nem történt meg a keresetlevélben, valamint a perfelvételi tárgyaláson sem, így a Pp. 373. § (2) bekezdése alapján erre a fellebbezésben sem kerülhet sor.

[73] Az alperesnek az örökhagyó halála után tanúsított magatartása pedig a 2015. október 18. napján kelt végrendeletet nem teheti érvénytelenné.

[74] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, a felperes a másodfokú eljárásban is elvesztés. A másodfokú bíróság a felperest az alperes részére a Pp. 364. § utaló rendelkezése szerint alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése és az Ükr. 3. § (2) bekezdés a), b) és c) pontjaiban és (5) bekezdésében, valamint 4/A. §-ban foglaltakra figyelemmel – a 143.244.579 forint pertárgyérték alapulvételével – 1.810.000 forint másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

[75] A felperesnek kell viselnie a személyek polgári jogi védelmével kapcsolatos perekben érvényesülő tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az Itv. 39. § (1) bekezdése és 46. § (1) bekezdése alapján számított 2.500.000 forint fellebbezési illetéket a Pp. 101. § (1) bekezdésében, 102. § (1) bekezdésében és a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésében szereplő rendelkezéseknek megfelelően.

Budapest, 2023. március 9.

dr. Ribai Csilla s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovács Éva s.k.
előadó bíró

dr. Stecbauer Anita s.k.
bíró